

הר הצופים, מנזר Mount Scopus, Monastery

נ.צ: 17444.13284
 גוש: 4643/0 :IAA
 הכרזת האתר: י- 4923 עמ' 4956 26.9.00
 רחוב: כביש מעלה אדומים - הר הצופים.
 תאור כללי: שרידי מנזר ביזנטי.
 הקשר סביבתי: אתר בשולי המרקם האורבני.

שמות אחרים: אין

יעוד המקום: גן ארכיאולוגי פתוח.
 בעלות: ?
 מפעיל המקום: אין
 שימוש כיום: שטח לא מפותח.

גודל: בינוני/קטן, כ- 5 דונם.
 חפירות: עמית ד', זליגמן י', זילברבוד א'.
 ניצפות: נמוכה.
 תיצפות: בינונית.

תאור הממצא/ים:

שרידים של מכלול נרחב, הכולל כנסייה, מנזר, אכסניה ויחידות נספחות. המנזר: נחשפו שרידי מנזר בעל חצר מרכזית וסביבה אגף כנסייתי, חדרי ארוח, בית מרחץ ואורות. באולם בדופן המזרחית של המנזר נחשפה רצפת פסיפס ובה כתובת יוונית. נזכרים בה הכהן ואב המנזר תיאודורוס והנזיר קיריאקוס. כתובת ההנצחה וכן שולחן שיש מלבני מעידים כי הוא שימש כאולם התכנסות ואירוח, אולי כחדר האוכל של המנזר. כנסייה: נחשפו שרידי כנסייה וחדר נספח (חדר טבילה), רחבה, אולם המבוא של הכנסייה שטור אומנות מרובעות חצה אותו למלוא אורכו וספסל בנוי נסמך אל קירותיו, וכן חצר מרכזית גדולה שרוצפה בלוחות אבן. יחידות נספחות:

שרידי אורות, מחסנים, בית מרחץ ובית בד. המנזר כולל מערכת לאגירת מים מסועפת לאיסוף מי נגר הכוללת שתי בריכות גדולות (נפחם קרוב ל- 2400 מ"ק), בורות תת קרקעיים, תעלות, צינורות ומרזבים. מערכת קבורה תת קרקעית וקברים בנויים.

שרידי המנזר, ברקע: הכביש למעלה אדומים

תקופות: ביזאנטית, ערבית קדומה, ממלוכית.

רמת השתמרות: בינונית.

ממצא מיוחד: כתובת הקדשה.

פוטנציאל לחפירה עתידית: 1, 2, 3, 4, 5

מידע נוסף:

הר הצופים, מנזר Mount Scopus, Monastery

יחס אתר-סביבה:

האתר סמוך לכביש ירושלים-מעלה אדומים החדש. האתר ממוקם על מדרגה הגבוהה ממפלס הכביש, כך שקשה להבחין בו (להבדיל ממערת כלי האבן הסמוכה). האתר מנותק כיום מסביבתו הן ממזרח (כביש) והן ממערב (גדר).

נגישות: בינונית/נמוכה. הנגישות לאתר בעייתית, בשל העדר מקום להחניית הרכב. קיימת גישה מהכביש שמעל (ממערב) האתר.

שימור:

מצב השתמרות: בינוני/גרוע. באתר לא בוצעו עבודות שימור, מלבד כיסוי מאגרי המים. האתר מוזנח, רצפות הפסיפס מתפוררות וקיימת בעיית יציבות בקירות המבנה. עשבייה גדלה בכל שטח האתר.

טכנולוגיות: בניית גזית, פסיפסים, חציבה בסלע

מסקנות:

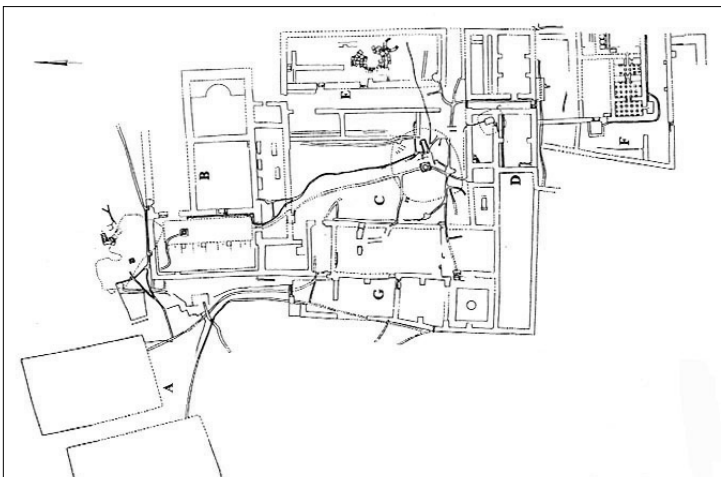
☐	ערך ארכיאולוגי מיוחד
☒	ערך היסטורי
☒	ערך דתי-תרבותי
☐	ערך אדריכלי/טכנוני
☒	מייצג תקופה
☐	ערך נופי
☐	נדירות
☐	רמת השתמרות
☐	מקבץ
☒	פגיעות

האתר מרשים בגודלו, והוא בעל ערך היסטורי, דתי/תרבותי ואדריכלי. אולם סמיכותו הגבוהה לכביש מהיר מקשה על הנגישות לאתר ועל אפשרות פיתוחו.

- יש לבצע עבודות שימור באתר.
- יש לדאוג למערך תחזוקה קבוע באתר.
- יש להסדיר מערכת תנועה לאתר וממנו, וכן לשלוט האתר.
- על פניו נראה כי הסבירות לפיתוח האתר לביקור - נמוכה.
- אין לאפשר בנייה בצידו המערבי של האתר.

היחס לאתרים נוספים בסביבה הקרובה: בסמוך, אתר 'הר הצופים (מזרח), מערה' (34).

ייתכנות תיירותית: בינונית/נמוכה, ברמה עירונית.

תכנית, מתוך: עמית ד', זליגמן י', זילברבוד א': "מנזר תיאודורוס וקיריאקוס במזרח הר הצופים", חידושים בחקר ירושלים 6: 166-174

ביבליוגרפיה:

סקר ירושלים [102] אתר 363.
עמית ד', זליגמן י', זילברבוד א': "י-ם, הר הצופים (מזרח)" ח"א 112: 94-98
עמית ד', זליגמן י', זילברבוד א': "מנזר תיאודורוס וקיריאקוס במזרח הר הצופים", חידושים בחקר ירושלים 6: 166-174

תאריך עדכון: קיץ 2002

ממלא הנתונים:

שחר פוני - אדריכל
גדעון סולימני - ארכיאולוג

הר הצופים, מנזר Mount Scopus, Monastery

מתקנים בנויים בדופן אולם

חדר ההלבשה (?), מתוך: ח"א 112

אולם המבוא לכנסייה. מתוך: ח"א 112

בית המרחץ, מתוך: ח"א 112

שרידי פסיפס

בית מרחץ (חדר חם)